

อัตลักษณ์ที่ควรมีของนักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Desirable Identities of Communication Arts Students
Faculty of Management Sciences Yala Rajabhat University

สาธิตา แก้วเหล็ก¹ แออาชีชะ ดาหะยี² วัลย์ลดา พรมเวียง³ ราเชษฐ์ หีมสุหรี⁴ ภาวิณี ต่วนมุดอ⁵
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และรูปแบบการส่งเสริมอัตลักษณ์นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่รวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) รวม 5 กลุ่ม ได้แก่ ศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ประจำสาขา กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสนทนาจะถูกนำไปเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ จำแนกประเด็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ และเขียนพรรณนาเชิงเหตุผล

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ควรมีองค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่สำคัญใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร (Communication) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 3) คุณธรรมและจริยธรรม (Morality and Ethics) 4) ความเป็นมืออาชีพ (Professional) และ 5) บุคลิกภาพที่ดี (Personality) ซึ่งสะท้อนความคาดหวังของภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องการเห็นอัตลักษณ์เหล่านี้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษาที่ต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และโดดเด่นกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น โดยมีรูปแบบการส่งเสริมอัตลักษณ์ดังกล่าวผ่านรายวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีลักษณะสำคัญคือ รายวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำ ได้แก่ การเรียนรู้หลักวิชาการ และเทคนิคต่างๆ การฝึกอบรม การประกวดแข่งขัน การออกค่ายนิเทศศาสตร์ การศึกษาดูงาน และการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานิเทศศาสตร์เฉพาะด้าน ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อให้นักศึกษาสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

Abstract

This research studies identities of Communication Art Student in Management Sciences Faculty of Yala Rajabhat University and its promotion pattern. The study is qualitative approach collecting data from five stakeholders' focus groups including current students, alumni, graduate students, advisors and faculty positions. Each group contains three samples with total 15 samples. The obtained conversation is arranged, categorized and analyzed corresponding to

research questions. Results are described and rationalized.

The study reveals that Communication Art Student should have five key elements of identity: 1.) Communication skills 2.) Creative thinking 3.) Morality and Ethics 4.) Professional and 5.) Good personality. These components serve the expectations of the stakeholders that students should have extraordinary skills and various kinds of expertise. The desirable identity can be promoted by academic courses, practical and technical training, field trip, seminar, and extra-curricular activities. These activities equip students with moral and ethnic knowledge as well as interpersonal skills

1. บทนำ

ในการจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าท่ามกลางยุคกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เป็นต้น นั้น กลไกหลักที่สำคัญของการพัฒนาประเทศคือ ทุนทางเศรษฐกิจ (Economic Capital) ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1. ทุนทางกายภาพ (Physical Capital) ได้แก่ สินทรัพย์ถาวร เป็นสินทรัพย์ที่ใช้ในการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เครื่องมือ เครื่องจักร สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น และ 2. ทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมี Physical Capital มากมายเพียงใด แต่หากขาด Human Capital ที่มีคุณภาพแล้ว ก็ไม่สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการศึกษาที่เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในหลาย ๆ ส่วนเพื่อให้ได้คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ “ผู้เรียนที่เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข”

สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในรวมถึงให้มี สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกโดยกษประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งนี้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษารอบใหม่ประกอบด้วยการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรระดับคณะและระดับสถาบันโดยจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2557 ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรมีการดำเนินการตั้งแต่การควบคุมคุณภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินฯที่จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพเพื่อให้สามารถส่งเสริมสนับสนุนกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนดสะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

จากคู่มือประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปี 2557 องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การรับนักศึกษา 3.2 การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา ได้กำหนดให้การดำเนินงานจำเป็นต้องสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรหรือแตกต่างไปตามแต่ละหลักสูตร (สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา , 2558) ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้หลักสูตรจำเป็นต้องกำหนดอัตลักษณ์นักศึกษาของหลักสูตรที่ชัดเจน อันเป็นผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธานวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจาก

คณะกรรมการ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา , 2556) อีกทั้งตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548 ได้มีการกำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จัดเป็นหนึ่งในหลักสูตรที่ต้องดำเนินงานปรับปรุง ประกอบกับสภาพการณ์ปัจจุบัน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีหลักสูตรใหม่เกิดขึ้นมาก การดำเนินกิจกรรมหลายๆ ส่วนมีความใกล้เคียงกัน แต่ไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องที่หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ ต้องทบทวนอัตลักษณ์นักศึกษาในสาขา เพื่อให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากสามารถดำเนินการศึกษาและกำหนดอัตลักษณ์นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับจากภาคีผู้มีส่วนร่วมทั้งหลาย ทั้งศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำสาขา เชื่อว่าจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้ในที่สุด

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ควรมี

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมอัตลักษณ์ที่นักศึกษาควรมีในรายวิชาเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสาขาวิชานิติศาสตร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาอัตลักษณ์ และรูปแบบการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

- 1) กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- 2) สร้างเครื่องมือสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิด และนำเครื่องมือที่ออกแบบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์ร่วมวิพากษ์ พร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 3) กำหนดกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Random) โดยมีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) รวม 5 กลุ่ม ได้แก่ ศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ประจำสาขา กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) วิเคราะห์ข้อมูล จากการสนทนา กลุ่ม โดยข้อมูลดังกล่าว จะถูกนำไปเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ จำแนกประเด็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ และเขียนพรรณนาเชิงเหตุผล

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ผลการวิจัย

จากการจัดการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 5 กลุ่ม เห็นตรงกันว่านักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์บัณฑิตจะต้องมีอัตลักษณ์อย่างน้อย 5 ด้าน พร้อมกำหนดรายวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้บรรลุซึ่งอัตลักษณ์ที่ควรมี ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1) ทักษะการสื่อสาร (Communication)

นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ควรมีทักษะการสื่อสารที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการฟัง (Listening Skills) การพูด (Speaking Skills) การอ่าน (Reading Skills) และการเขียน (Writing Skills) ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษีมลายูกลาง และมลายูท้องถิ่น เป็นต้น โดยจะต้องใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และถูกต้องตามหลักภาษา รวมทั้งมีเทคนิคในการสื่อสาร เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการสื่อสาร มีทัศนคติเชิงบวกในการสื่อสาร มีวิธีการสื่อสารกับแต่ละบุคคล รู้จักกาลเทศะ และการโน้มน้าวจิตใจ จูงใจผู้อื่น เป็นต้น เนื่องจากการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับนักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ไม่ว่าจะมีความเชี่ยวชาญด้านใดล้วน แล้วแต่ต้องใช้ทักษะการสื่อสารทั้งสิ้น และมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน รวมถึงในชีวิตการทำงานในอนาคตอีกด้วย

รายวิชาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการสื่อสารที่ดี ได้แก่ การพูดและการโน้มน้าวใจเพื่อการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร การสื่อสารออนไลน์ การสื่อข่าวและการเขียนข่าว ภาษาไทย และภาษามลายู รวมถึงภาษากาย

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการสื่อสารที่ดี ได้แก่ การเน้นการฝึกฝนการใช้ทักษะในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการอบรมเรื่องการใช้ภาษาที่ถูกต้อง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน และการเรียนรู้ และฝึกฝนจากการลงมือทำ เช่น ให้นักศึกษาปฏิบัติงานด้านการสื่อสารในสถานการณ์จริง เป็นต้น

2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่าสิ่งที่จะทำให้ให้นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์แตกต่าง และโดดเด่นกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์ และกล้าที่จะแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีแรงบันดาลใจ

มีความชอบและอยากจะเป็นในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ต้องมีความกระตือรือร้นใฝ่หาความรู้ และฝึกฝนกระบวนการคิด อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ มีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม โดยสามารถนำไปประยุกต์ ทฤษฎี หรือหลักการได้อย่างรอบคอบและมีความถูกต้อง จนนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือ รูปแบบความคิดใหม่

รายวิชาเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ กรอบแนวคิด หลักการ และทฤษฎีใหม่ๆ เช่น การสื่อสารสุขภาพ การสื่อสารกีฬา และการสื่อสารสันติภาพ หรือรายวิชาที่ทันต่อยุคสมัยและ การเปลี่ยนแปลงอย่างนิเทศศาสตร์ในยุคดิจิทัล เป็นต้น

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมลาน สร้างสรรค์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษามีพื้นที่แสดงความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมค่ายนิเทศศาสตร์เพื่อส่งเสริมการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการแข่งขัน หรือการประกวดเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันด้านความคิด และการศึกษาดู งานด้านนิเทศศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ โดยอาจจะจัดทำเป็นโครงการร่วมกับมหาลัทยประเทศเพื่อนบ้านใน อาเซียน เพื่อศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ และสิ่งใหม่ๆ

3) คุณธรรมและจริยธรรม (Morality and Ethics)

อัตลักษณ์ที่สำคัญของนักศึกษานอกจากจะเป็นคนเก่งแล้ว จะต้องเป็นคนดีด้วย โดยต้อง มีคุณธรรม และจริยธรรมทั้งในชีวิตประจำวัน และคุณธรรม และจริยธรรมในวิชาชีพนิเทศศาสตร์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะหมายถึง สภาพคุณงามความดีทั้งทางด้านความประพฤติและจิตใจ หรือธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ เช่น การรู้จักแยกแยะ ความถูก ผิด ควร ไม่ควร เป็นต้น

รายวิชาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ กฎหมายและจริยธรรมสื่อ กฎหมาย เกี่ยวกับหลักศาสนา กฎหมายสื่อมวลชน

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ กิจกรรมปลูกฝังจิต วิญญาณการเป็นนักนิเทศศาสตร์ การอบรมกฎหมายและวัฒนธรรม การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อ ศึกษาประวัติศาสตร์ ชุมชน เพื่อจะได้เข้าใจหลัก กติกาและประเพณีต่างๆ ของชุมชน อันนำไปสู่ เข้าใจในบริบทของพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ และการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง

4) ความเป็นมืออาชีพ (Professional)

เนื่องจากนิเทศศาสตร์มีสาขาให้นักศึกษาเลือกศึกษาในหลายด้าน เช่น สาขาวิชาภาพยนตร์ สาขา ศิลปะการแสดง สาขาวิชาการสื่อสาร สาขาวิชาการโฆษณา สาขาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชาวารสารศาสตร์ และ สาขาวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้นๆ ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องพยายามหาความรู้เพิ่มเติม และฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ

รายวิชาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความเป็นมืออาชีพ ได้แก่ ศิลปะการแสดง เทคนิคการตัดต่อสื่อ ดิจิตอล การเขียนข่าว การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ การถ่ายภาพเคลื่อนไหว คอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่องานนิเทศ ศาสตร์การออกแบบที่ใช้ในยุคดิจิทัล การวางแผนการประชาสัมพันธ์ การจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์เพื่อชุมชน และวิชาสหกิจศึกษา

มีความเป็นมืออาชีพ ได้แก่ กิจกรรมอบรมการพูดเพื่อการเป็นพิธีกร กิจกรรมละครเวที ผลิตรายการ ทีวี หนังสือ การจัดตั้งชมรมต่างๆ เช่น ชมรมถ่ายภาพ ชมรมฝึกบุคลิกภาพ ชมรมการละคร เป็นต้น การจัดการ แข่งขัน หรือการประกวดเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันกันพัฒนาความสามารถด้านนิเทศศาสตร์ กิจกรรมจำลอง การเสนอข่าว หรือการลงพื้นที่ทำข่าวจริงและวิเคราะห์ กิจกรรมโม้ตัวที่ และกิจกรรมการเดินแบบ

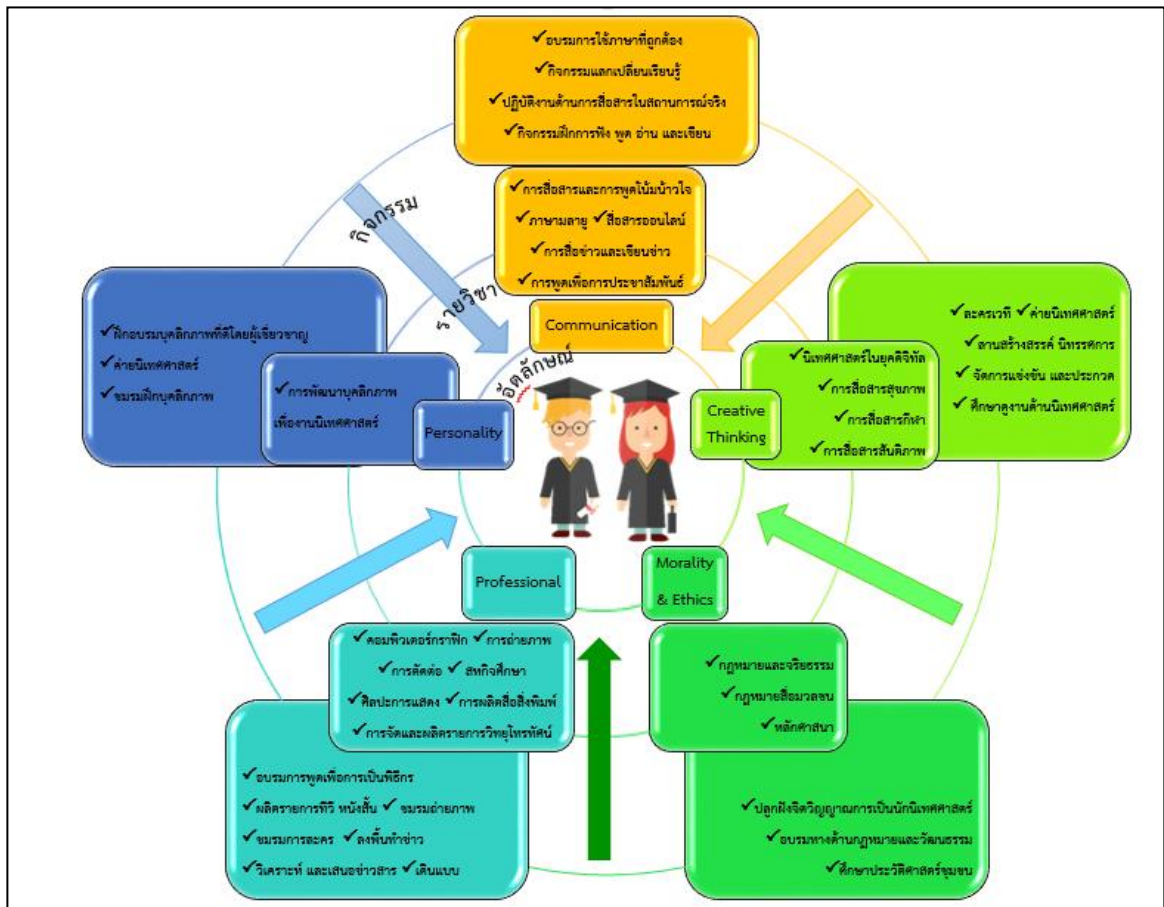
5) บุคลิกภาพที่ดี (Personality)

การมีบุคลิกภาพที่ดีนั้นมีความหมายที่กว้างมาก ซึ่งหมายถึง แสดงออกทางด้านพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ การแสดงบุคลิกภาพด้านรูปร่างหน้าตาสีผมสีผิว เพศ อายุ และการแสดงบุคลิกภาพในด้านจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และความรู้สึกและการแสดงทางด้านสังคม อุปนิสัยใจคอ ความนิยมชมชอบ ระเบียบแบบแผนและประเพณี เป็นต้น ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเสริมสร้างการมีบุคลิกภาพที่ดีให้นักศึกษา เพื่อสร้างความโดดเด่น และเตรียมความพร้อมเข้าสู่การทำงานต่อไปในอนาคต

รายวิชาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพเพื่องานนิเทศศาสตร์

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี ได้แก่ กิจกรรมฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จัดกิจกรรมค่ายนิเทศศาสตร์ ชมรมฝึกบุคลิกภาพ

ซึ่งสามารถสรุปผลจากการสนทนากลุ่มได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4.2 อภิปรายผล

นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ควรมีองค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่สำคัญใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร (Communication) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 3) คุณธรรมและจริยธรรม (Morality and Ethics) 4) ความเป็นมืออาชีพ (Professional) 5) บุคลิกภาพที่ดี (Personality) ซึ่งสะท้อนความคาดหวังของ

ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องการเห็นอัตลักษณ์เหล่านี้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะตัวของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภาวรินทร์ นักรธรรมา (2553) และจุฑาทิพย์ สิทธิเทพ (2554) และที่พบว่า นักศึกษาแต่ละสาขาวิชาต้องมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามสาขาวิชานั้นๆ เช่น ด้านทักษะ การปฏิบัติทางวิชาชีพ การสื่อสาร บุคลิกภาพ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น และมีอัตลักษณ์ร่วมที่เหมือนกัน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านความสามัคคี เป็นต้น ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่นักศึกษาแต่ละสาขาย่อมต้องมีเช่นกัน และสำหรับรูปแบบการส่งเสริมอัตลักษณ์ดังกล่าวผ่านรายวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีลักษณะสำคัญคือ รายวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำ ได้แก่ การเรียนรู้หลักวิชาการ และเทคนิคต่างๆ การฝึกอบรม การประกวดแข่งขัน การออกค่ายนิเทศศาสตร์ การศึกษาดูงาน และการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมความเชี่ยวชาญใน สาขาวิชานิติศาสตร์ เฉพาะด้าน ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อให้นักศึกษาสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภัชฌาน ศรีเอี่ยม (2554) ราเชนทร์ เหมือนชอบ และคณะ (2555) ที่พบว่า การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาต้องส่งเสริมผ่านทาง การเรียนรู้ในรายวิชาปกติ ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการเสริมหลักสูตรด้วย

หากพิจารณาจากการกำหนดอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พ.ศ. 2555 – 2559 ที่ว่า “เก่งไอที มีจิตอาสา สู้งาน สื่อสารภาษามลาญกลางได้” และได้มีการดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์ดังกล่าว ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า อัตลักษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ควรมีสอดคล้องกับการกำหนดอัตลักษณ์ในภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในบางอัตลักษณ์อยู่แล้ว ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ความเป็นมืออาชีพ และการมีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดรายวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนอัตลักษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ในบางลักษณะเพิ่มเติมจากการส่งเสริมในภาพรวมได้ ได้แก่ การมีคุณธรรมและจริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์เฉพาะด้านที่นักศึกษานิติศาสตร์ต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และโดดเด่นกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นมืออาชีพ เช่น การถ่ายภาพ การผลิตและจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ ศิลปะการแสดง เป็นต้น และความคิดสร้างสรรค์ เช่น การมีความคิดสร้างสรรค์ และกล้าที่จะแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีแรงบันดาลใจ เป็นต้น จำเป็นต้องมีการกำหนดอัตลักษณ์เฉพาะด้านในแผนระดับสาขาวิชาหรือคณะให้ชัดเจน นอกจากนี้ อัตลักษณ์บางประการจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนระยะยาว และมีความต่อเนื่อง เช่น ทักษะการสื่อสาร และความเป็นมืออาชีพ เนื่องจากต้องอาศัยการเรียนรู้ และฝึกฝนจึงจะสามารถมีอัตลักษณ์ดังกล่าวได้

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ อัตลักษณ์ที่ได้จากผลการศึกษานี้จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากทุกสถาบันทางสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันศาสนา เป็นต้น มิใช่เพียงแต่สถาบันการศึกษาเท่านั้น เนื่องจากโดยทั่วไปแล้ว อัตลักษณ์จะเกิดจากปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมทางวัฒนธรรม และกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) อีกด้วย ซึ่งอัตลักษณ์มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม รวมไปถึงเป็นตัวเชื่อมให้เกิดความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ เนื่องจากสมาชิกของสังคมมีการปรับตัวซึ่งกันและกัน ตลอดจนการเคารพถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) พิจารณานำผลการศึกษาอัตลักษณ์ที่นักศึกษาควรมี การกำหนดรายวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมอัตลักษณ์ดังกล่าวมากำหนดเป็นพันธกิจ หรือแผนยุทธศาสตร์ของสาขาวิชา คณะ และของมหาวิทยาลัย เพื่อให้การส่งเสริมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับจากภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

2) การส่งเสริมอัตลักษณ์ควรมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ระบุทิศทางการส่งเสริม รูปแบบ และระยะเวลาในการส่งเสริมที่ชัดเจน รวมถึงมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมที่เป็นรูปธรรม และเพื่อให้การพัฒนาในรูปแบบอัตลักษณ์ของนักศึกษา มีความต่อเนื่อง

3) รูปแบบอัตลักษณ์ของนักศึกษา อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ยุคสมัย บริบทสภาพแวดล้อม และปัจจัยต่างๆ ซึ่งต้องมีการทบทวนรูปแบบอัตลักษณ์ และแนวทางการส่งเสริมอยู่เสมอ

4) สถาบันอุดมศึกษาจึงควรเร่งสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพบัณฑิตเพื่อการพัฒนาประเทศในยุคประชาคมอาเซียน

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยอัตลักษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับลักษณะอัตลักษณ์ของนักศึกษาที่ควรมี เพื่อ นำไปสู่การกำหนดรูปแบบการส่งเสริมอัตลักษณ์ที่ควรมีดังกล่าวผ่านรายวิชาเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ตรงจุด

2) ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการอัตลักษณ์ของนักศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อาจทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์โดยศึกษาในระยะยาว (Longitudinal Study) ด้วยการวัดซ้ำ (Repeated Measure) ในนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนกระทั่งจบหลักสูตร เพื่อดูพัฒนาการอัตลักษณ์ของนักศึกษาตลอดช่วงระยะเวลาการศึกษา

6. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งใน การให้ข้อมูลจากภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หลายๆ ส่วน อันได้แก่ ศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ประจำสาขา และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ อับสร อีซอ ในการให้คำแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

7. บรรณานุกรม

กิตติพร เนาว์สุวรรณ, ปฐมามาศ โชติบัณฑิต, ธิดารัตน์ สิงห์ศรี. 2558. อัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลราชชนนีสงขลา. วิทยาลัยพยาบาลราชชนนีสงขลา.

- จารุณี อินทฤทธิ์ และคณะ. 2555. การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิต และอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2553. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม.
- ชัยณรงค์ ชันพริก และชูเกียรติ โพนแก้ว. 2552. การหาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยการมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2557). อัตลักษณ์ผู้เรียน เอกลักษณ์สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
- ณรงค์ ศรีโสภา. 2553. อัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประชาวิทยาการ ตำบลโลกสี่หมื่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2549). อัตลักษณ์ของชาติตามนโยบายการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปภาวรินทร์ นักรธรรมา. การพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาสาขาการตลาดกรณีศึกษา: ห้อง MK201 คณะบริหารธุรกิจ โรงเรียนพายัพเทคโนโลยีและบริหารธุรกิจ. เชียงใหม่: โรงเรียนพายัพเทคโนโลยีและบริหารธุรกิจ [ม.ป.ป.]
- ปรีชา คุวินทร์พันธุ์. (2551) อัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออก เอเชียใต้, กระแสบาแคเนย์. 5, 5(2551), 8-37.
- มานะ แก้วมาลา. 2552. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเสริมสร้าง อัตลักษณ์อุบลราชธานี. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนายุทธศาสตร์ภูมิภาค). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราเชนทร์ เหมือนชอบ และคณะ. 2556. การศึกษารูปแบบอัตลักษณ์นักศึกษา คณาจารย์และ บุคลากรของภาควิชามนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2555). กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- _____. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. (2556). กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- วันเพ็ญ อมรสิน, สมบัติ ท้ายเรือคำ และประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2556). การศึกษาอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสาระคาม. 4(1): 81-93.

- ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี และคณะ. (2550). การเมืองชายขอบกับการใช้ความรุนแรงและการเมืองแห่งอัตลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สุภชฌาน ศรีเอี่ยม. (2554). อัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 187-199.
- สุระพงษ์ ยิ้มละมัย. 2550. ชีวิตและอัตลักษณ์ของผู้หญิงบริการบริเวณชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต (ไทศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2546) อัตลักษณ์ Identity. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ.
- Barth, F. (1969). Ethnic Group and Boundaries. Boston: Little Brown.
- Lawler, S. (2008) Identity Sociological Perspectives. Kundhi: Peplika Press PVT.
- Liu Xinjing. 2557. อัตลักษณ์ของนักศึกษาคณะกรรมการแพทย์แผนจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Rowles, G. D. & Chaudhury, H. (2005). Home and Identity in Late Life. New York: Springer Publishing Company.
- Webster's Dictionary. (1995). The New Lexicon Webster's Dictionary of The English Language Volume1. Connecticut: Lexicon Publications.
- Woodward, K. (2004). Questioning Identity: Gender, Class, Ethnicity. (2nd ed). London: Licensing Agency.